

**“УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ)” ЯК ГУМАНІТАРНА
ДИСЦИПЛІНА.
ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ТА БІБЛОТЕКИ**

Дьолог О.С. , доцент, канд. філол. наук

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Харківський національний технічний університет
сільського господарства ім. П.Василенка

Зростання наукового інтересу до гуманітаризації вищої освіти взагалі, та технічної зокрема, зумовлено цілою низкою причин. Одна з них полягає у тому, що фундаментальна підготовка майбутнього спеціаліста може досягатися лише за умови широкої гуманітаризації технічної освіти. Друга – в рівні культури особи. Саме тому сучасний етап розвитку освіти характеризується прагненням виявити теоретичні основи його гуманітаризації, системно й органічно вписати формування мовної культурної компетентності у процес професійного становлення особистості майбутнього спеціаліста.

В умовах розбудови України, утвердження її на міжнародній арені постало питання піднесення статусу української мови як державної, забезпечення використання її в усіх сферах громадського та державного життя.

Перед викладачами української мови нефілологічних вищих навчальних закладів стоїть відповідальне завдання – формувати у майбутніх спеціалістів професійно-значущі комунікативно-мовленнєві уміння та навички, які допоможуть забезпечити високий рівень трудової діяльності відповідно до сучасних вимог.

З метою забезпечення нагальної потреби в підготовці фахівців різних галузей Міністерство освіти і науки України впровадило для студентів вищих навчальних закладів курс

“Українська мова (за професійним спрямуванням)”, що в навчальному плані зайняв місце дисципліни “Ділова українська мова”. За наказом Міністерства під час вивчення нового мовного курсу “акцент переноситься з традиційної настанови – засвоєня відомостей про літературні норми усіх рівнів мовної ієрархії – на формування навичок професійної комунікації, студіювання особливостей фахової мови, на розвиток культури мови, мислення і поведінки особистості” [2]. Усе це відкриває нові перспективи щодо вивчення курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)”. Мовний курс, таким чином, розширює свої можливості і стає не тільки засобом комунікативної підготовки студентів, але і складовою частиною культурологічної освіти майбутніх фахівців. Взагалі, проблема культури залишається і сьогодні однією з найактуальніших у світовій педагогічній і науково-дослідній діяльності. Особливістю культурологічної освіти залишається її спрямованість на виховання професійних і загальнолюдських якостей, а підготовка студентів становить цілісну, динамічну педагогічну систему, яка має комплексний характер і охоплює різноманітні ідейні, моральні, соціальні, психологічні, організаційні та інші аспекти.

Отже, важливою складовою в комплексі освітньої програми майбутніх фахівців має стати українська мова професійного спрямування. Мета даного курсу полягає в підвищенні рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичному оволодінні основами не тільки наукового та офіційно-ділового стилів, але й розмовного, художнього, публіцистичного. Саме такий підхід до викладання дисципліни забезпечить підготовку студентів до майбутнього професійного спілкування на належному рівні, сформує комунікативну компетенцію студентів, допоможе

набути їм комунікативного досвіду та навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері.

Для надання поштовху процесам вивчення навчальної дисципліни “Українська мова (за професійним спрямуванням)” необхідно, перш за все, зацікавити студентів. Сьогодні нові ринкові відносини виявили ряд суперечностей між великими затратами педагогічних сил на виховання і дуже скромними результатами. Захопленість студентської молоді деякими формами підприємництва, торговим бізнесом часто приводить до зубожіння морально-психологічного обліку, егоїзму, жорстокості, байдужості. Тривожні симптоми цих явищ в умовах дестабілізації економіки і зниження життєвого рівня народу становляться все загрозовішими. Атмосфера меркантильності породжує у молоді небажання сумлінно навчатися і трудитися, веде до втрати справжніх моральних і культурних цінностей.

Дослідники гуманітарних галузей знань вже давно обґрунтували положення, що як тільки молода людина потрапляє зі школи у вузівську аудиторію, вона потребує не тільки нової інформації, нових знань, але й певних етичних, культурних, естетичних орієнтирів.

Таким чином, викладач – це не тільки носій фахової інформації, а й людина, що формує загальний культурний рівень майбутнього спеціаліста. Адже поняття висока загальна культура охоплює різні складові: розвинутий інтелект, різносторонність інтересів, ерудицію, тактовність, громадську активність, почуття міри, уміння працювати у колективі, доброзичливість та багато іншого.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” не може обмежитись викладанням з огляду лише на майбутню фахову діяльність студента. Вища освіта, яку здобувають студенти, передбачає і високу загальну культуру. Тому в Харківському національному технічному університеті сільського господарства ім. П.Василенка на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) студенти отримують і

відомості щодо професійного етикету, щодо кращих здобутків української культури та літератури. Звичайно, така інформація не може бути повною в аудиторії через брак часу, тому розширити свої знання, отримати більш детальну інформацію студенти можуть в університетській бібліотеці. Роль бібліотеки, таким чином, у формуванні загальної культури студентів важко переоцінити. Як позитивний момент у вихованні студентської молоді можна відзначити сумісну позааудиторну роботу викладачів кафедри мовної підготовки ХНТУСГ ім. П.Василенка і працівників університетської бібліотеки. Наприклад, у березні цього року був проведений сумісний виховний захід зі студентами навчально-наукового інституту переробки і харчових виробництв, присвячений творчості Т.Г.Шевченка. Спільна робота викладачів-мовників та працівників бібліотеки щодо популяризації кращих зразків української духовної культури є складовою успіху в освітньо-виховному процесі студентської молоді.

З метою надання поштовху до подальшого вивчення української літературної мови, набуття громадянами України мовної компетенції як необхідної складової освіченої та інтелігентної людини доцільно запровадити широке залучення студентів до творчої роботи з українською мовою. Саме такий підхід і є основним на заняттях з “Української мови (за професійним спрямуванням)” в ХНТУСГ ім. П.Василенка, оскільки професійний розвиток майбутнього конкурентноспроможного фахівця значною мірою пов’язаний з розвитком його творчого потенціалу.

Вивчення курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)” у вищому навчальному закладі реалізує комунікативно-діяльнісний та особисто-зорієнтований підходи до викладання української мови, що відповідає сучасним суспільним запитам.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дягілев В.Є., Корнілова В.О. Пошук нових форм та методів виховання студентської молоді./ Викладання мов у вузі. Міжпредметні зв'язки. Збірник наукових праць.- Харків: Константа, 2007. – С.145-148.
2. Кір'янова О.В. Формування мовленнєвих і комунікативних компетентностей при вивченні курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)”/Проблеми функціонування и преподавания русского языка в Украине.- Харьков: ХГТУСА, 2009.- С.80-83.